

การวิจัยการจัดทำเนื้องานเพื่อใช้ประโยชน์จากภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในขั้นต้น ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ชนิดอื่น และ เอกสารชั้นต้น เกี่ยวกับความสำคัญของภาพ และการใช้ประโยชน์ ประวัติและงาน เทคนิคการจัดทำเนื้องานภาพในด้านการจัดหา การลงทะเบียน การทำบัตรรายการ การจัดเก็บและการให้บริการภาพทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ต่อจากนั้นผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงานภัณฑารักษ์ นักจดหมายเหตุ และบรรณารักษ์ ผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานภาพในพิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุด อื่น ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งสะสมภาพที่สำคัญของประเทศ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ ได้มาใช้เป็นภูมิหลังในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพของห้องสมุดในปัจจุบัน และความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อใช้ประโยชน์จากภาพ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจการจัดทำเนื้องานภาพในห้องสมุด โรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดประชาชน ทั่วประเทศ เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์ห้องสมุด 5 แห่ง คือ บรรณารักษ์ห้องสมุดหนังสือพิมพ์ประชาชาติ บรรณารักษ์ห้องสมุดเยาวชน ศึกษาศาสตร์วินคร สาขาสามแยก บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ศึกษาศาสตร์วินคร สาขา ดนเนเพชรบุรีตีคใหม่ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนวัดเบญจมบพิตร และบรรณารักษ์ ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากแก้ไขแล้วได้ส่ง แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปยังบรรณารักษ์ห้องสมุดทุกประเภท คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดประชาชน จำนวน 224 แห่ง

แบบสอบถามเป็นแบบคำถามเฉพาะเจาะจงให้เลือกตอบ และแบบที่เปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด เช่น ปี พ.ศ. ที่จัดตั้ง ประเภทของห้องสมุด จำนวนบุคลากร งบประมาณและวัสดุห้องสมุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการจัดดำเนินงานเพื่อใช้ประโยชน์จากภาพของบรรณารักษ์ในห้องสมุดที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและการจัดดำเนินงานภาพในห้องสมุดที่ได้ดำเนินงานภาพอยู่แล้วในปัจจุบัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ทางไปรษณีย์โดยปิดดวงตราไปรษณียากร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับในการที่จัดส่งแบบสอบถามคืน ได้ส่งแบบสอบถามครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2519 เนื่องจากสภาพเหตุการณ์ของประเทศไม่เรียบร้อยในช่วงเดือนตุลาคม จึงได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาน้อย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปใหม่เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2519 และได้รับแบบสอบถามคืนเมื่อเดือนธันวาคม 2519

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดได้นำมาสำรวจความสมบูรณ์ และจำแนกตามประเภทของห้องสมุด เป็นห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดประชาชน

ข้อมูลในแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบเจาะจงคำตอบให้บรรณารักษ์เลือกตอบข้อที่ตรงกับความเป็นจริง ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

- P = ค่าอัตราส่วนร้อยละ
 f = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น ๆ
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในท้องสุมุคแต่ละประเภท

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลความคิดเห็น ความต้องการ ค่าแนวคิดโดยหาค่าเฉลี่ยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถามทุกชุด
2. คุณความถี่ (f) ของแต่ละข้อควยน้ำหนักคะแนนประจำข้อ (X) ที่

กำหนด คือ

$$\text{มากที่สุด} = 5$$

$$\text{มาก} = 4$$

$$\text{ปานกลาง} = 3$$

$$\text{น้อย} = 2$$

$$\text{น้อยที่สุด} = 1$$

3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของค่าตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อ}$$

$$f = \text{ความถี่}$$

$$X = \text{คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของท้องสุมุคแต่ละประเภท}$$

4. ที่ความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

$$4.6 - 5.0 \text{ มากที่สุด}$$

$$3.6 - 4.5 \text{ มาก}$$

$$2.6 - 3.5 \text{ ปานกลาง}$$

$$1.6 - 2.5 \text{ น้อย}$$

$$1.0 - 1.5 \text{ น้อยที่สุด}$$

5. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าตอบแทน
ละขอ โดยวิธีสูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักของค่าตอบแทน)¹

ผลของการวิจัย

แบบสอบถามบรรณาธิการของหอสมุดประเภทต่าง ๆ ที่ส่งไปได้รับกลับคืนมา 224 ชุด เป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.29 ได้นำมาวิเคราะห์เรียงตามลำดับเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์เป็นแบบตารางร้อยละและตารางหาค่าเฉลี่ย เนื้อหาของการวิเคราะห์จัดเรียงตามลำดับดังนี้ สภาพของหอสมุดโดยทั่วไป สภาพการดำเนินงานภาพ ความคิดเห็นและความต้องการในการจัดดำเนินงานเพื่อใช้ประโยชน์จากภาพของบรรณาธิการในหอสมุดทั้งที่มีการดำเนินงานภาพและยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ

ในปัจจุบัน นอกเหนือไปจากการจัดเก็บหนังสือของหอสมุดประเภทต่าง ๆ ได้สังเกตเห็นความสำคัญของการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา รวมทั้งภาพเพื่อให้บริการข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง ความสนใจของหอสมุดประเภทต่าง ๆ ในการจัดดำเนินงานเพื่อใช้ประโยชน์จากภาพ ดังปรากฏในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 4, พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 52.

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในการจัดดำเนินงานภาพ จำแนกตามห้องสมุดแต่ละประเภท

การจัด ดำเนินงานภาพ	ประเภทของห้องสมุด								ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย		ประชาชน	เฉพาะ		ทุกประเภท			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดดำเนินงานภาพแล้ว	8	27.59	11	37.93	7	24.14	3	10.34	29	14.50
ยังไม่ได้จัด										
จัดดำเนินงานภาพ แต่คิดจะจัด	58	38.16	25	16.45	46	30.26	23	15.13	152	76.00
ยังไม่ได้จัด										
จัดดำเนินงานภาพและไม่ได้คิดจะจัด	0	0	3	15.79	4	21.05	12	63.16	19	9.50
รวม	66	33.00	39	19.50	57	28.50	38	19.00	200	100.00

ตารางที่ 2 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามปีที่ก่อตั้งและค่าเงิน
งานภาพ

พ.ศ.	ประเภทของห้องสมุด					ห้องสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	เฉพาะ	
ปีที่ก่อตั้ง	ก่อน - 2490	63.16	26.32	5.26	5.26	11.31
	2490 - 2500	35.56	6.67	51.11	6.67	26.79
	2501 - 2505	76.67	0	6.67	16.67	17.85
	2506 - 2510	56.25	21.88	6.25	15.63	19.05
	2511 - 2515	27.27	36.36	18.18	18.18	13.10
	2516 - 2520	10.00	20.00	40.00	30.00	11.90
ปีที่ค่าเงินงานภาพ	ก่อน - 2490	100.00	0	0	0	4.17
	2490 - 2500	33.33	33.33	0	33.33	12.50
	2501 - 2510	100.00	0	0	0	16.67
	2511 ขึ้นไป	12.50	56.25	25.00	6.25	66.66
ปีที่คาดว่าจะค่าเงิน งานภาพ	2519	60.00	10.00	30.00	0	18.69
	2520	51.52	15.15	24.24	9.09	61.68
	2521	7.14	35.71	35.71	21.43	13.08
	2522 ขึ้นไป	14.29	28.57	42.86	14.29	6.54

จากตารางที่ 1 ปรากฏว่าจำนวนสูงสุดร้อยละ 76.00 ของห้องสมุดทุกประเภทยังไม่ได้นำมาดำเนินงานภาพและจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 9.50 ของห้องสมุดทุกประเภทยังไม่ได้นำมาดำเนินงานภาพและไม่คิดที่จะดำเนินงานมีเพียงจำนวนร้อยละ 14.50 ของห้องสมุดทุกประเภทที่จัดดำเนินงานภาพแล้ว เป็นที่น่าสังเกตว่าห้องสมุดโรงเรียนให้ความสนใจต่อความคิดในการจัดดำเนินงานภาพมากกว่าห้องสมุดประเภทอื่น ๆ

ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ที่ตอบแบบสอบถาม จัดตั้งห้องสมุดดำเนินงานภาพและคาดว่าจะเริ่มดำเนินงานภาพในปีต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตารางที่ 2 ว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 26.79 ของห้องสมุดทุกประเภทจัดตั้งระหว่าง พ.ศ. 2490 ถึง พ.ศ. 2500 และในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดประชาชนมากที่สุดคือ ร้อยละ 51.11

ในการดำเนินงานภาพนั้น จำนวนสูงสุดร้อยละ 66.66 ของห้องสมุดทุกประเภทเริ่มดำเนินงานภาพตั้งแต่ พ.ศ. 2511 ขึ้นไป และในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือร้อยละ 56.25 เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนเท่านั้นที่เริ่มดำเนินงานภาพก่อน พ.ศ. 2490 และระหว่าง พ.ศ. 2501 ถึง 2510

สำหรับปีที่คาดว่าจะดำเนินงานภาพนั้น ปรากฏว่าจำนวนสูงสุดร้อยละ 61.68 ของห้องสมุดทุกประเภท คาดว่าจะเริ่มดำเนินงานภาพใน พ.ศ. 2520 และในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุดคือ ร้อยละ 51.52

งบประมาณของห้องสมุดมีผลต่อการดำเนินงานหรือคิดจะดำเนินงานภาพของห้องสมุดด้วยจำนวนเงินงบประมาณที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ได้รับในแต่ละปี ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับต่อปี (บาท)

งบประมาณต่อปี (บาท)	ประเภทของห้องสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	ทุกประเภท	
น้อยกว่า 1,000	0	0	0	100.00	1.76
1,000 - 5,000	21.21	6.06	60.61	12.12	19.41
5,001 - 10,000	62.96	11.11	11.11	14.81	15.89
10,001 - 20,000	71.15	7.69	11.54	9.62	30.59
20,001 - 30,000	75.00	12.50	12.50	0	9.41
30,001 - 40,000	53.85	15.38	0	30.77	7.65
40,001 - 50,000	25.00	75.00	0	0	2.35
50,001 - 100,000	33.33	66.67	0	0	3.53
100,000 บาทขึ้นไป	0	81.25	0	18.75	9.41

จากตารางที่ 3 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 30.59 ของห้องสมุดทุกประเภท ได้รับเงินงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดประมาณ 10,001 ถึง 20,000 บาท ต่อปี และในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือ ร้อยละ 71.15 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นที่ได้รับเงินงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดน้อยกว่า 1,000 บาท ต่อปี

จำนวนหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามจำนวนหนังสือ
วารสาร และหนังสือพิมพ์

ประเภท ของ หนังสือ		ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด ทุก ประเภท
		โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
หนังสือ (เล่ม)	น้อยกว่า 1,000	0	0	0	100.00	1.12
	1,000- 5,000	53.33	8.89	26.67	11.11	50.56
	5,001-10,000	53.33	10.00	16.67	20.00	33.71
	10,000 ขึ้นไป	23.08	65.38	0	11.54	14.61
วารสาร (รายการ)	1- 50	49.04	16.35	22.12	12.50	78.20
	51-100	11.54	46.15	7.69	34.62	19.55
	มากกว่า 100	0	100.00	0	0	2.25
หนังสือพิมพ์ (ฉบับ)	1- 5	45.00	8.75	31.25	15.00	62.02
	6-10	45.83	33.33	4.17	16.67	37.21
	มากกว่า 10	0	0	0	100.00	0.77

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 50.56 ของห้องสมุดทุกประเภทมีหนังสือ 1,000 ถึง 5,000 เล่ม ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 53.33 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นที่มีหนังสือน้อยกว่า 1,000 เล่ม

จำนวนสูงสุดร้อยละ 78.20 ของห้องสมุดทุกประเภทมีวารสารประมาณ 1 ถึง 50 รายการ ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 49.04 เฉพาะห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่มีวารสารมากกว่า 100 รายการ

จำนวนสูงสุดร้อยละ 62.02 ของห้องสมุดทุกประเภทมีหนังสือพิมพ์ประมาณ 1 ถึง 5 ฉบับ ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 45.00 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะ เท่านั้นที่มีหนังสือพิมพ์มากกว่า 10 ฉบับ

จากการสำรวจแบบสอบถาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพส่วนใหญ่ไม่ได้อำนาจจำนวนภาพที่มีอยู่ในห้องสมุด

จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ หากห้องสมุดเริ่มดำเนินงานภาพด้วยแล้วก็ควรจะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จำนวนเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและจำนวนเจ้าหน้าที่ดำเนินงานภาพ

จำนวนเจ้าหน้าที่	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด ทุกประเภท มหาวิทยาลัย	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ		
จำนวนเจ้าหน้าที่ ในห้องสมุด	1 - 3 คน	62.29	3.28	22.95	11.48	71.35
	4 - 6 คน	34.28	34.28	11.43	20.00	20.46
	7 - 9 คน	0	75.00	25.00	0	2.34
	10 คนขึ้นไป	30.00	30.00	0	40.00	5.85
จำนวนเจ้าหน้าที่ ดำเนินงานภาพ	1 คน	33.33	25.00	33.33	8.33	70.59
	2 คน	33.33	0	0	66.67	17.65
	3 คนขึ้นไป	50.00	50.00	0	0	11.76
จำนวนเจ้าหน้าที่ ที่คาดว่าจะใช้ในการ ดำเนินงาน ภาพ	1 คน	38.09	20.63	31.75	9.52	58.87
	2 คน	43.75	15.63	18.75	21.88	29.91
	3 คนขึ้นไป	50.00	16.67	33.33	0	11.22

จากตารางที่ 5 ในด้านเจ้าหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุด ปรากฏว่า จำนวนสูงสุด ร้อยละ 71.35 ของห้องสมุดทุกประเภท มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 1 ถึง 3 คน ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 62.29 และจำนวนสูงสุดร้อยละ 75.00 ของห้องสมุดทุกประเภทที่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุด ประมาณ 7 - 9 คน เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานภาพจำนวนสูงสุดร้อยละ 70.59 ของห้องสมุดทุกประเภทมีเจ้าหน้าที่เพียง 1 คน ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนมากที่สุด จำนวนเท่ากันคือร้อยละ 33.33

ในการดำเนินงานภาพ จำนวนสูงสุดร้อยละ 58.87 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ คาดว่าจะใช้เจ้าหน้าที่เพียง 1 คน ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุดคือ ร้อยละ 38.09

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวุฒิของเจ้าหน้าที่
ดำเนินงานภาพ

วุฒิของเจ้าหน้าที่ในการ ดำเนินงานภาพ	ประเภทห้องสมุด				ห้องสมุด ทุกประเภท	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ		
มัธยมศึกษาปีที่ 3	0	33.33	0	66.67	9.68	
มัธยมศึกษาปีที่ 5	0	0	100.00	0	3.23	
ประกาศนียบัตรการอบรม ห้องสมุดที่ค่าเนิ งงานภาพอยู่แล้ว	วิชาบรรณารักษ- ศาสตร์	44.44	22.22	33.33	0	29.03
ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา	ชั้นสูง	50.00	25.00	0	25.00	12.90
ปริญญาตรี		25.00	75.00	0	0	25.81
อื่น ๆ		16.67	50.00	0	33.33	19.35
มัธยมศึกษาปีที่ 3	37.50	25.00	25.00	12.50	6.58	
มัธยมศึกษาปีที่ 5	50.00	0	20.00	30.00	8.23	
ประกาศนียบัตร การอบรมวิชา	บรรณารักษศาสตร์	42.03	7.25	34.78	15.94	28.39
ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง		51.43	21.43	18.57	8.57	28.81
ปริญญาตรี		48.21	21.43	17.86	12.50	23.05
อื่น ๆ		50.00	16.67	33.33	0	4.94

จากตารางที่ 6 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 29.03 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับวุฒิบัตร การอบรมวิชาการบรรณารักษศาสตร์ จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 44.44

จำนวนสูงสุดร้อยละ 28.81 ของห้องสมุดทุกประเภทที่คาดว่าจะดำเนินงานภาพ คาดว่าจะใช้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 51.43

การจัดหาและลงทะเบียนภาพ

ภาพแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จึงควรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ตั้งแต่ต้นว่าค่าเป็นการจัดเก็บภาพประเภทใดบ้าง ประเภทของภาพที่ห้องสมุดจัดเก็บไว้ในปัจจุบันปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามประเภทของภาพที่จัดเก็บ

ประเภทของภาพ	ประเภทของห้องสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	ทุกประเภท
ภาพถ่าย	36.36	36.36	13.64	13.64	22.23
ภาพศิลปะทั่วไป	33.33	66.67	0	0	6.06
ภาพพิมพ์	40.00	40.00	20.00	0	10.10
ภาพการ์ตูน	22.22	66.67	11.11	0	9.09
แผนภาพ	54.55	45.45	0	0	11.11
แผนภูมิ	50.00	50.00	0	0	10.10
แผนสถิติ	28.57	57.14	14.29	0	7.07
ภาพโฆษณา	33.33	55.56	11.11	0	9.09
ภาพโปสเตอร์	33.33	50.00	16.67	0	6.06
ใบปลิว	50.00	50.00	0	0	6.06
เนกาตีฟ	0	0	0	100.00	1.01

จากตารางที่ 7 ในค่านประเภของภาพที่จัดเก็บปรากฏว่า จำนวนสูงสุด ร้อยละ 22.23 ของห้องสมุดที่ดำเนินงานภาพ จัดหาภาพถ่ายเก็บไว้ในห้องสมุดใน จำนวนดังกล่าวนี้ เป็นห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย มากที่สุดจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 36.36 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นที่มีการจัดเก็บ เนกาตีฟไว้ในห้องสมุดด้วย

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพคาดว่าจะดำเนินการจัดหาภาพ ประเภทต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท จำแนกตามวิธีการจัดหาภาพ

ประเภทของภาพ	ห้องสมุด			โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ภาพถ่าย	3.97	0.95	มาก	4.28	0.87	มาก	3.83	1.31	มาก	3.93	1.09	มาก	3.99	1.05	มาก			
ภาพศิลปะตัวจริง	3.04	1.09	ปานกลาง	2.72	1.08	ปานกลาง	2.76	1.11	ปานกลาง	3.22	1.13	ปานกลาง	3.00	1.16	ปานกลาง			
ภาพพิมพ์	3.46	0.99	ปานกลาง	3.28	1.18	ปานกลาง	2.75	0.83	ปานกลาง	3.39	1.01	ปานกลาง	3.31	1.04	ปานกลาง			
ภาพการ์ตูน	2.76	0.98	ปานกลาง	3.08	1.26	ปานกลาง	2.57	0.95	น้อย	3.16	1.19	ปานกลาง	2.91	1.12	ปานกลาง			
แผนภาพ	3.60	0.98	มาก	3.80	1.02	มาก	3.27	1.17	ปานกลาง	3.26	1.22	ปานกลาง	3.52	1.05	ปานกลาง			
แผนภูมิ	3.50	0.91	ปานกลาง	3.76	1.14	มาก	3.59	1.03	ปานกลาง	3.37	1.05	ปานกลาง	3.52	1.02	ปานกลาง			
แผนสถิติ	3.41	0.95	ปานกลาง	3.56	1.02	ปานกลาง	3.83	1.09	มาก	3.33	1.19	ปานกลาง	3.48	1.07	ปานกลาง			
ภาพโฆษณา	3.12	1.11	ปานกลาง	3.00	1.26	ปานกลาง	2.59	1.07	น้อย	2.64	1.17	ปานกลาง	2.86	1.18	ปานกลาง			
ภาพโปสเตอร์	3.50	0.92	ปานกลาง	3.38	1.13	ปานกลาง	3.10	0.99	ปานกลาง	3.26	0.87	ปานกลาง	3.35	0.94	ปานกลาง			
ในปลิว	2.41	0.93	น้อย	2.65	1.37	ปานกลาง	2.29	0.76	น้อย	2.22	0.93	น้อย	2.37	1.14	น้อย			
เนกาตีฟ	2.24	1.00	น้อย	2.54	1.16	น้อย	2.54	0.89	น้อย	2.48	0.62	น้อย	2.42	0.97	น้อย			

จากตารางที่ 8 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นว่าควรจัดหาภาพถ่ายเก็บไว้ในหอสมุดอยู่ในระดับมาก และจัดหา
ใบปลิว และเนกาทีฟ อยู่ในระดัมน้อย

หอสมุดทุกประเภทที่ได้ดำเนินงานภาพ มีวิธีการต่าง ๆ ในการจัดหา
ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวิธีการจัดหาภาพ

วิธีการจัดหาภาพ	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
ซื้อ	57.14	14.29	28.57	0	9.46
ขอ	42.11	42.11	10.53	5.26	25.67
แลกเปลี่ยน	66.67	0	33.33	0	4.05
ได้รับบริจาค	41.18	29.41	17.65	11.76	22.97
ถ่ายภาพเอง	40.00	0	20.00	40.00	6.76
ตัดเก็บจากสิ่งพิมพ์	34.78	43.48	17.39	4.35	31.09

จากตารางที่ 9 ในการจัดหาภาพปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 31.09
ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ จัดหาภาพโดยการตัดเก็บภาพจากสิ่งพิมพ์
ในจำนวนดังกล่าวนี้ เป็นหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 43.48
ส่วนหอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นในการจัด
หาภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท จำแนกตามวิธีการจัดหาภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	X	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ซื้อ	2.57	1.05	น้อย	3.36	1.09	ปานกลาง	2.86	0.77	ปานกลาง	2.24	1.01	น้อย	2.66	1.08	ปานกลาง
ขอ	4.00	0.97	มาก	4.08	0.98	มาก	4.00	0.90	มาก	3.40	1.24	ปานกลาง	3.83	1.09	มาก
แลกเปลี่ยน	2.96	1.08	ปานกลาง	3.33	0.99	ปานกลาง	3.75	0.89	มาก	3.39	1.12	ปานกลาง	3.25	1.13	ปานกลาง
ใคร่บริจาค	3.68	1.17	มาก	3.75	0.92	มาก	4.09	0.75	มาก	3.65	1.00	มาก	3.77	1.10	มาก
ถ่ายภาพเอง	2.58	1.12	น้อย	2.77	1.12	ปานกลาง	2.81	1.10	ปานกลาง	2.27	1.06	น้อย	2.54	1.12	น้อย
ตัดเก็บจาก-															
สิ่งพิมพ์	4.38	0.94	มาก	4.28	0.87	มาก	4.04	1.02	มาก	4.23	0.85	มาก	4.26	1.06	มาก

จากตารางที่ 10 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นในการจัดหาภาพว่า ควรจัดหาภาพเข้าหอสมุดโดยการ ขอรับบริจาค
และตัด เก็บจากสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมากและไม่เห็นควยที่หอสมุดจะถ่ายภาพเอง

หอสมุดควร ลงทะเบียนภาพที่จัดหามาได้โดยวิธีการ ลงทะเบียนและให้รายละเอียด
ในการลงทะเบียนภาพดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามการลงรายการ
ทะเบียนภาพ

การลงรายการทะเบียนภาพ	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	ทุกประเภท	
ไม่มีการลงทะเบียน	46.15	30.77	15.38	7.69	18.31	
หมายเลขลงทะเบียน	9.09	54.55	18.18	18.18	15.49	
เลขเนกาตีฟ	0	0	0	100.00	1.41	
วันเดือนปีที่ได้รับ	28.57	28.57	28.57	14.29	9.86	
มีการ ลงทะเบียน	แหล่งที่มา	14.29	42.86	14.29	28.57	9.86
วันเดือนปีที่ถ่ายหรือ วาด	33.33	16.67	33.33	16.67	8.45	
เลขหมู่	33.33	0	33.33	33.33	4.23	
ชื่อภาพ	28.57	35.71	14.29	21.43	19.72	
ชื่อถ่ายหรือวาด	50.00	25.00	0	28.00	5.63	
ในตู้	0	60.00	0	40.00	7.04	

จากตารางที่ 11 ปรากฏว่า มีจำนวนห้องสมุดเพียงร้อยละ 18.31 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพยังไม่มีการลงทะเบียนภาพ

จำนวนสูงสุดร้อยละ 19.72 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพและมีการลงทะเบียนภาพ ลงรายการชื่อภาพ ในจำนวนดังกล่าวนี้ เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือร้อยละ 35.71 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นที่มีการลงรายการเลขเนกาทีฟ

ในการจัดหาและลงทะเบียนภาพแต่ละประเภทนั้น ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ประสบปัญหาทั้งปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาในการจัดหาและลงทะเบียนภาพในห้องสมุดแต่ละประเภท

ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
โรงเรียน	3.14	1.50	ปานกลาง
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	2.44	1.42	น้อย
ประชาชน	4.00	0.71	มาก
เฉพาะ	1.66	1.63	น้อย
รวม	2.87	1.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพประสบปัญหาในการจัดหาและลงทะเบียนภาพอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดหมู่และทำบัตรรายการภาพ

บัตรรายการภาพมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไปจากบัตรรายการหนังสือ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ จัดทำบัตรรายการ ภาพชนิดต่าง ๆ สำหรับช่วย
ค้นหาภาพ ในกรณีที่ไม่ได้จัดทำบัตรรายการภาพ ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ
ค้นหาภาพโดยวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามการทำบัตรรายการ
และการค้นหาภาพ

การทำบัตรรายการภาพ	ประเภทของห้องสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ ทุกประเภท		
มีการจัดทำบัตรรายการภาพ	25.00	37.50	12.50	25.00	27.59
ไม่มีการจัดทำบัตรรายการภาพ	28.57	47.62	14.28	9.52	72.41
มีการจัด บัตรผูกสายหรือผูกวาดภาพ	25.00	0	25.00	50.00	10.00
ทำบัตร บัตร เรื่อง	16.67	50.00	16.67	16.67	15.00
รายการ บัตร ชื่อเรื่อง	50.00	0	25.00	25.00	10.00
ภาพ บัตร แจกหมึก	0	0	0	100.00	2.50
ไม่มีการ บัญชีภาพ	50.00	0	0	50.00	5.00
จัดทำ สมุดทะเบียนภาพ	25.00	25.00	25.00	25.00	10.00
บัตรราย ตรรชนภาพ	100.00	0	0	0	2.50
การภาพ ภาพที่จัดเก็บโดยตรง	30.77	46.15	15.38	7.69	32.50
แต่มีการ สัมุดภาพ	20.00	80.00	0	0	12.50
ค้นหา ภาพ					

จากตารางที่ 13 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 72.41 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพไม่มีการจัดทำบัตรรายการภาพ

จำนวนสูงสุดร้อยละ 15.00 ของห้องสมุดทุกประเภทที่จัดทำบัตรรายการภาพจัดทำบัตรเรื่อง ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 50.00 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นที่มีการจัดทำบัตรแจ้งหนี้

จำนวนสูงสุดร้อยละ 32.50 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ไม่ได้จัดทำบัตรรายการภาพ ค้นหาภาพจากที่จัดเก็บภาพโดยตรง ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 46.15 เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนเท่านั้นที่มีการจัดทำดัชนีภาพ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นในการจัดทำบัตรรายการภาพชนิดต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 14

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของทองสมุกแต่ละประเภท ในการจัดทำบัตรรายการภาพชนิดต่าง ๆ

ชนิดของ บัตรรายการภาพ	ทองสมุก			โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
บัตรฉายภาพ	3.43	1.03	ปานกลาง	3.65	1.27	มาก	3.86	0.97	มาก	3.60	1.09	มาก	3.59	1.09	ปานกลาง			
บัตรเรื่อง	4.34	0.78	มาก	4.50	0.82	มาก	4.27	0.96	มาก	4.05	0.90	มาก	4.01	1.69	มาก			
บัตรชื่อเรื่อง	4.22	0.94	มาก	4.08	1.11	มาก	4.00	1.21	มาก	4.13	0.81	มาก	4.14	0.98	มาก			
บัตรแจ้งเหตุ	3.79	0.96	มาก	3.96	1.23	มาก	4.05	1.17	มาก	3.65	1.12	มาก	3.83	1.02	มาก			
บัตรทะเบียน	3.52	1.02	ปานกลาง	3.82	1.15	มาก	3.71	1.03	มาก	3.64	1.02	มาก	3.69	0.80	มาก			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 14 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นว่าในการจัดทำบัตรรายการภาพชนิดต่าง ๆ นั้น ควรจัดทำบัตร เรื่อง บัตรชื่อเรื่อง บัตรแจ้งหมู่ และบัตรทะเบียนภาพอยู่ในระดับมาก และแสดงความคิดเห็น ว่าควรจัดทำบัตรผู้ถ่ายภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ในการลงรายการในบัตรรายการภาพที่คล้ายคลึงกับการลงรายการในบัตร รายการหนังสือ หอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพมีวิธีการลงรายการต่าง ๆ ในบัตร รายการภาพดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 รายละเอียดของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามการลงรายการ ภาพ

การลงรายการภาพ	ประเภทของหอสมุด				ห้องสมุด
	โรงเรียน วิทยาลัยและ ประชาชน เฉพาะ ทุกประเภท มหาวิทยาลัย				
เลขหมู่ภาพ	0	0	50.00	50.00	5.71
ชื่อภาพ	37.50	25.00	25.00	12.50	22.86
ชื่อชุดของภาพ	0	40.00	20.00	40.00	14.20
ชื่อผู้ถ่ายหรือผู้วาด	25.00	25.00	25.00	25.00	11.43
วันเดือนปีที่ถ่ายหรือวาด	20.00	20.00	40.00	20.00	14.29
ขนาดของภาพ	33.33	33.33	0	33.33	8.57
จำนวนภาพ	0	33.33	0	66.67	8.57
ครั้งที่พิมพ์	0	0	0	0	0
พิมพ์ลักษณะ	0	0	0	0	0
หมายเหตุ	0	0	0	0	0
สารบัญ	100.00	0	0	0	2.86
แนวสืบค้น	50.00	50.00	0	0	5.71

จากตารางที่ 15 ในคํานการลงรายการในบัตรรายการภาพ จำนวนสูงสุด ร้อยละ 22.86 ของห้องสมุดทุกประเภทที่คํานการงานภาพลงรายการที่ภาพในจำนวน ดังกล่าวนี เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือร้อยละ 37.50 เฉพาะห้องสมุดโรงเรียน เท่านั้น ที่ลงรายการสารบาญและไม่มีห้องสมุดประเภทไหนเลยลงรายการครั้งที่พิมพ์ พิมพ์อักษร และหมายเหตุ

ส่วนห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้คํานการงานภาพแสดงความคิดเห็นในการลง รายการต่าง ๆ ในบัตรรายการภาพดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 16

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท ในการลงรายการภาพ

รายการ	ห้องสมุด			โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ			
เลขหมภาพ	4.10	1.07	มาก	4.24	1.11	มาก	4.35	0.73	มาก	3.77	1.22	มาก	4.03	1.15	มาก			
ชื่อภาพ	4.29	0.82	มาก	4.36	0.79	มาก	4.21	0.89	มาก	4.07	1.04	มาก	4.22	0.91	มาก			
ชื่อชุดของภาพ	4.04	0.82	มาก	4.12	0.72	มาก	4.00	0.89	มาก	3.70	0.87	มาก	3.90	0.92	มาก			
ชื่อผู้ฉาย, ผู้วาด วัน เดือน ปี	3.45	0.90	ปานกลาง	3.88	1.11	มาก	3.77	1.04	มาก	3.36	0.96	ปานกลาง	3.54	1.00	ปานกลาง			
ทศวรรษหรือวาท	3.47	1.18	ปานกลาง	3.83	0.99	มาก	4.05	0.92	มาก	3.56	1.03	ปานกลาง	3.64	1.06	มาก			
ขนาดของภาพ	3.17	1.21	ปานกลาง	3.83	0.82	มาก	3.20	1.08	ปานกลาง	3.04	0.85	ปานกลาง	3.24	1.06	ปานกลาง			
จำนวนภาพ ครั้งที่พิมพ์	3.38	1.18	ปานกลาง	3.75	1.01	มาก	3.50	0.92	ปานกลาง	3.54	0.96	ปานกลาง	3.51	1.06	ปานกลาง			
พิมพ์ลักษณะ	3.05	1.09	ปานกลาง	3.43	1.21	ปานกลาง	3.60	1.02	มาก	3.28	1.00	ปานกลาง	3.29	1.09	ปานกลาง			
หมายเหตุ	3.18	1.10	ปานกลาง	3.87	1.03	มาก	3.70	1.00	มาก	3.29	0.99	ปานกลาง	3.40	1.08	ปานกลาง			
สารบัญ	2.95	0.93	ปานกลาง	3.56	0.92	ปานกลาง	3.30	1.05	ปานกลาง	2.95	1.10	ปานกลาง	3.10	1.03	ปานกลาง			
แนวสืบค้น	3.45	1.03	ปานกลาง	3.50	0.91	ปานกลาง	3.89	0.97	มาก	3.62	0.99	มาก	3.57	1.00	ปานกลาง			
	3.60	1.03	ปานกลาง	3.91	1.06	มาก	3.50	1.23	ปานกลาง	3.60	1.01	มาก	3.64	1.07	มาก			

จากตารางที่ 16 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นว่า ควรลงรายการ เลขหมู่ภาพ ชื่อภาพ ชื่อชุดของภาพ วัน เดือน ปี ที่ถ่ายหรือวาด และแนวสืบค้นลงในบัตรรายการภาพอยู่ในระดับมาก และแสดงความคิดเห็นว่าควรลงรายการอื่น ๆ ในบัตรรายการภาพอยู่ในระดับปานกลาง

การทำบัตรรายการภาพมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างไปจากการทำบัตรรายการหนังสือ หอสมุดบางแห่งทำบัตรรายการภาพรวมหรือครรชนีภาพ เพื่อช่วยในการค้นหาภาพด้วยบัตรรายการ และครรชนีภาพที่หอสมุดทุกประเภทจัดทำปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 รายละเอียดของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามการจัดทำบัตรรายการและครรชนีภาพ

วิธีการจัดทำบัตรรายการ ภาพและครรชนี	ประเภทของหอสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	ทุกประเภท	
บัตรรายการภาพสำหรับภาพ แต่ละภาพ	0	50.00	0	50.00	20.00
บัตรรายการภาพรวมสำหรับภาพ ในกลุ่มเดียวกัน	33.33	33.33	33.33	0	30.00
ครรชนีภาพสำหรับภาพ แต่ละภาพ	0	100.00	0	0	10.00
ครรชนีภาพรวมสำหรับภาพ ในกลุ่มเดียวกัน	66.67	0	0	33.33	30.00
สมุดทะเบียนภาพ	0	0	0	100.00	10.00

จากตารางที่ 17 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 30.00 เท่ากันของห้องสมุด
ทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ จัดทำบัตรรายการภาพรวมสำหรับภาพในกลุ่มเดียวกัน และ
จัดทำดัชนีภาพรวมสำหรับภาพในกลุ่มเดียวกันตามลำดับ เฉพาะห้องสมุดวิทยาลัยและ
มหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะเท่านั้น จัดทำดัชนีภาพสำหรับภาพแต่ละภาพ และจัด
ทำสมุดทะเบียนภาพ ตามลำดับ

ในการจัดทำบัตรรายการภาพ ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพให้เลข
หมู่ภาพด้วยโดยปรากฏว่าจำนวนสูงสุดร้อยละ 58.33 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนิน
งานภาพจัดหมู่โดยใช้ระบบทศนิยมของคีวี่ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 8.34 ของห้อง
สมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ คิดเลขหมู่ภาพขึ้นใช้เองโดยเฉพาะ

ส่วนห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นในการให้
เลขหมู่ภาพ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิด เห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท จำแนกตามระบบจัดหมู่

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ระบบคิวอี้	4.33	1.04	มาก	3.40	1.39	ปานกลาง	3.52	1.37	ปานกลาง	4.12	1.03	มาก	3.94	1.35	มาก
ระบบรัฐสภา															
อเมริกัน	2.02	1.03	น้อย	3.04	1.46	ปานกลาง	2.76	0.92	ปานกลาง	2.77	0.95	ปานกลาง	2.57	1.71	น้อย
คิดเลขหมภาพ- ขึ้นใช้เอง	2.56	1.38	น้อย	3.16	1.12	ปานกลาง	3.10	1.09	ปานกลาง	2.65	0.99	ปานกลาง	2.77	1.21	ปานกลาง
ให้สัญลักษณ์															
เฉพาะแทนเลข หมภาพ	2.76	1.20	ปานกลาง	3.32	1.22	ปานกลาง	2.90	0.99	ปานกลาง	3.05	1.05	ปานกลาง	2.96	1.15	ปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 18 โดยเฉลี่ยแล้ว ห่องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพเห็นว่าควรรื้อระบบคิวซีในการให้เลขหมู่ภาพอยู่ในระดับมาก และเห็นว่าควรรื้อระบบรัฐสภาอเมริกันอยู่ในระดับน้อย

สำหรับหนังสือคู่มือที่ใช้เป็นแนวทางในการทำบัตรรายการภาพ ปรากฏว่าจำนวนสูงสุด ร้อยละ 55.55 ของห่องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใช้หนังสือหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร โดยสุทธิลักษณ์อำพันวงศ์ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 44.45 ของห่องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใช้คู่มือชิ้นนี้เอง เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีห่องสมุดแห่งไหนเลยที่ใช้หนังสือ Anglo - American Cataloging Rules ของสมาคมห่องสมุดอเมริกันเป็นคู่มือในการทำบัตรรายการภาพ

ห่องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพแสดงความคิดเห็นในการใช้หนังสือคู่มือการทำบัตรรายการภาพต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 19

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภทในการใช้หนังสือคู่มือจัดพิมพ์รายการภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
หนังสือคู่มือ หลักเกณฑ์การทำ บัตรรายการหนังสือ ภาษาไทยฉบับ สมบูรณ์ และทำ อย่างบัตร	4.61	0.68	มากที่สุด	3.88	1.27	มาก	3.96	1.20	มาก	4.21	0.79	มาก	4.24	0.99	มาก
Anglo American Cataloging Rules (AACR)	2.96	1.31	ปานกลาง	4.00	1.19	มาก	3.10	1.09	ปานกลาง	3.13	1.10	ปานกลาง	3.22	1.26	ปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 19 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ความเป็นงานภาพ
เห็นว่าควรใช้หนังสือเรื่องหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และ
ตัวอย่างบัตร เพื่อเป็นคู่มือการทำบัตรรายการภาพ เป็นอย่างมาก

การให้หัวเรื่องภาพในบัตรรายการภาพ เป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับการให้หัว
เรื่องในบัตรรายการหนังสือ เพราะหัวเรื่องภาพจะช่วยให้ผู้ใช้หอสมุดค้นหาภาพที่ตอง
การได้ หอสมุดประเภทต่าง ๆ ใช้หนังสือคู่มือในการให้หัวเรื่องภาพดังปรากฏรายละเอียด
ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามหนังสือคู่มือที่ใช้
ในการให้หัวเรื่องภาพ

คู่มือในการให้หัวเรื่อง	ประเภทของ หอสมุด				หอสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	เฉพาะ	
หัวเรื่องภาษาไทยของสมาคม หอสมุดแห่งประเทศไทย	28.57	50.00	21.43	0	45.16
หัวเรื่องภาษาไทยของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	0	50.00	50.00	0	6.45
Sears Lists of Subject Heading	16.67	83.33	0	0	19.36
Library of Congress Subject Heading	0	100.00	0	0	3.23
Picture Collection Subject Heading	0	100.00	0	0	3.23
คิดหัวเรื่องขึ้นใจเอง	0	57.14	0	42.86	22.57

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 45.16 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใช้หนังสือหัวเรื่องภาษาไทยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นคู่มือในการให้หัวเรื่องภาพ ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 50.00 เฉพาะห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเท่านั้น ที่ใช้หนังสือ Library of Congress Subject Headings และหนังสือ Picture Collection Subject Headings เป็นคู่มือในการให้หัวเรื่องภาพ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นในการให้หัวเรื่องภาพ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 21

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท ในการใช้หนังสือคู่มือให้หัวเรื่อง

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
หัวเรื่องภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	4.68	0.62	มากที่สุด	4.27	0.91	มาก	4.15	1.11	มาก	3.95	1.06	มาก	4.29	0.96	มาก
หัวเรื่องภาษาไทย ของมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์	3.17	1.12	ปานกลาง	3.22	1.18	ปานกลาง	2.95	1.10	ปานกลาง	3.13	1.15	ปานกลาง	3.19	1.12	ปานกลาง
Sears List of Subject Headings	3.22	1.27	ปานกลาง	4.22	0.78	มาก	3.33	1.17	ปานกลาง	2.89	1.07	ปานกลาง	3.32	1.21	ปานกลาง
Library of Congress Sub- ject Headings	2.68	1.16	ปานกลาง	3.60	1.23	มาก	3.00	0.87	ปานกลาง	2.67	0.85	ปานกลาง	2.83	1.06	ปานกลาง
Picture Col- lection Sub- ject Headings	2.85	1.26	ปานกลาง	4.22	0.93	มาก	3.29	1.31	ปานกลาง	2.69	0.81	ปานกลาง	3.11	1.23	ปานกลาง
คิดหัวเรื่องขึ้น ใจเอง	2.42	1.27	น้อย	3.71	1.10	มาก	2.85	1.24	ปานกลาง	2.82	1.05	ปานกลาง	2.83	1.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นว่าควรใช้หนังสือ หัวเรื่องภาษาไทยของสมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทย
เป็นคู่มือในการให้หัวเรื่องภาพอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นว่าการใช้หนังสือคู่มือ
อื่น ๆ ในการให้หัวเรื่องภาพอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับวิธีการจัดเรียงบัตรรายการภาพ ปรากฏผลว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ
50.00 ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพจัดเรียงบัตรไว้ต่างหากในตู้บัตรราย
การภาพ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 10.00 ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ
จัดเรียงทั้งรวมกับบัตรรายการหนังสือและจัดเรียงไว้ในตู้บัตรรายการภาพ

ส่วนหอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นในการจัด
เรียงบัตรรายการภาพทั้งปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 22

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิด เห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท ในการจัดเรียงบัตรรายการภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
วิธีการจัด เรียงบัตรรายการ															
จัดเรียงรวมกับ บัตรรายการ															
หนังสือ	2.60	1.34	ปานกลาง	3.26	1.42	ปานกลาง	2.33	1.13	น้อย	2.66	0.98	ปานกลาง	2.69	1.26	ปานกลาง
จัดเรียงไว้ทาง หากในตู้บัตร															
รายการภาพ	4.29	0.97	มาก	4.26	0.89	มาก	4.54	0.66	มาก	3.80	1.18	มาก	4.17	1.03	มาก
ทั้งจัดเรียงรวม กับบัตรรายการ															
หนังสือและจัด เรียงไว้ในตู้															
บัตรรายการภาพ	3.02	1.38	ปานกลาง	3.17	0.66	ปานกลาง	3.18	1.15	ปานกลาง	3.14	1.29	ปานกลาง	3.07	1.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นว่าในการ เรียงบัตรรายการภาพ ควรจัดเรียงไว้ทางหากในคู่มือ
รายการภาพอยู่ในระดับมาก และแสดงความคิดเห็นว่าควรจัดเรียงบัตรรายการภาพโดย
วิธีการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

หอสมุดที่ดำเนินงานภาพประสบปัญหาในการ จัดหมู่และทำบัตรรายการภาพ
ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาในการ จัดหมู่และทำบัตรรายการภาพใน
หอสมุดแต่ละประเภท

หอสมุด	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
โรงเรียน	4.00	1.00	มาก
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	2.50	1.50	น้อย
ประชาชน	4.00	0.00	มาก
เฉพาะ	2.33	0.47	น้อย
รวม	3.00	1.28	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพประสบ
ปัญหาในการ จัดหมู่และทำบัตรรายการภาพอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดเก็บและบำรุงรักษาภาพ

ในค่านสถานที่เก็บภาพ ปรากฏว่าจำนวนสูงสุด ร้อยละ 95.24 และจำนวนรอง
ลงมา ร้อยละ 73.68 ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ

และความชื้นของสถานที่เก็บและไม่มีสถานที่เก็บเป็นเอกเทศ ตามลำดับ
ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินการภาพแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
ของสถานที่เก็บภาพดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท เกี่ยวกับสภาพของห้องเก็บภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
เอกเทศ	3.85	1.21	มาก	4.21	0.91	มาก	3.95	1.04	มาก	4.05	0.97	มาก	3.99	1.08	มาก
ไม่เอกเทศ	2.79	1.10	ปานกลาง	2.54	1.26	น้อย	2.59	1.03	น้อย	2.79	0.97	ปานกลาง	2.71	1.09	ปานกลาง
ปรับอากาศ	3.13	1.19	ปานกลาง	3.62	0.99	มาก	3.83	1.09	มาก	3.02	1.18	ปานกลาง	3.30	1.18	ปานกลาง
ปรับอากาศควบคุมอุณหภูมิและความชื้น															
ไม่มีเครื่องปรับอากาศ	3.24	1.23	ปานกลาง	3.70	1.08	มาก	4.05	0.95	มาก	3.17	1.22	ปานกลาง	3.42	1.21	ปานกลาง
อากาศ	2.61	1.01	ปานกลาง	2.45	1.16	น้อย	2.25	0.89	น้อย	2.49	1.08	น้อย	2.50	1.04	น้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 24 โดยเฉลี่ยแล้ว ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นว่าสถานที่เก็บภาพควร เป็นห้อง เอกเทศโดยเฉพาะอยู่ในระดับมาก และ
แสดงความคิดเห็นว่าสถานที่เก็บภาพไม่ควร มี เครื่องปรับอากาศอยู่ในระดับน้อย

ในการจัดเก็บภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ เรียงลำดับภาพ
ตามวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 รายละเอียดของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวิธีเรียงลำดับ
ในการเก็บภาพ

วิธีการ เรียงลำดับ ในการ เก็บภาพ	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด ทุกประเภท มหาวิทยาลัย
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
เลขทะเบียน	0	100.00	0	0	4.17
หัวเรื่อง	12.50	62.50	12.50	12.50	33.33
ชื่อสถานที่	0	50.00	0	50.00	8.33
ประเภท	33.33	33.33	16.67	16.67	25.00
ชื่อผู้ถ่ายหรือผู้วาดภาพ	0	0	0	0	0
ขนาด	33.33	16.67	16.67	33.33	25.00
เลขหมู่	0	0	0	100.00	4.17

จากตารางที่ 25 ในด้านวิธีเรียงลำดับในการเก็บภาพปรากฏว่า จำนวนสูงสุด ร้อยละ 33.33 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินการภาพจัดเก็บภาพโดยเรียงลำดับ ตามหัวเรื่อง ในจำนวนดังกล่าวนี้แบ่งห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือร้อยละ 62.50 เฉพาะห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะจัดเก็บภาพโดยเรียง ลำดับตามเลขทะเบียนและ เลขหมู่ภาพตามลำดับ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินการภาพแสดงความคิดเห็นในการ เรียง จัดเก็บภาพตามวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภท ในการจัดเรียงลำดับภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ตามเลขทะเบียน	2.83	1.09	ปานกลาง	2.59	1.30	น้อย	2.75	1.41	ปานกลาง	3.15	0.99	ปานกลาง	2.87	1.17	ปานกลาง
ตามหัวข้อเรื่อง	4.41	0.85	มาก	4.41	0.78	มาก	3.77	1.12	มาก	3.57	1.11	ปานกลาง	4.05	1.02	มาก
ตามชื่อสถานที่	3.43	0.85	ปานกลาง	3.09	1.21	ปานกลาง	2.76	0.87	ปานกลาง	3.21	0.91	ปานกลาง	3.21	0.94	ปานกลาง
ตามประเภท	3.60	0.81	มาก	3.73	1.30	มาก	3.36	1.23	ปานกลาง	3.40	1.10	ปานกลาง	3.52	1.02	ปานกลาง
ตามชื่อผู้ถ่ายหรือผู้วาด	2.72	0.92	ปานกลาง	3.08	1.23	ปานกลาง	3.14	1.04	ปานกลาง	2.81	0.96	ปานกลาง	2.87	1.02	ปานกลาง
ตามขนาด	2.71	1.02	ปานกลาง	2.77	1.08	ปานกลาง	2.52	1.02	น้อย	2.78	1.00	ปานกลาง	2.71	1.03	ปานกลาง
ตามเลขหมู่	3.59	1.16	ปานกลาง	3.82	1.15	มาก	3.59	1.27	ปานกลาง	3.02	1.24	ปานกลาง	3.46	1.24	ปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 26 โดยเฉลี่ยแล้ว ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
แสดงความคิดเห็นว่าควรจัดเรียงลำดับภาพตามหัวเรื่องภาพอยู่ในระดับมาก และแสดง
ความคิดเห็นว่าควรจัดเรียงตามวิธีการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ในการจัดเก็บภาพ ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์
ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามชนิดของวัสดุ
อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่ใช้เก็บภาพ

วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการ เก็บภาพ	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด เฉพาะ
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	ทุกประเภท	
ตู้เอกสาร ขนาดมาตรฐาน 4 ชั้น	36.36	54.55	9.09	0	20.00
ตู้เอกสาร ขนาดมาตรฐาน 7 ชั้น	0	0	0	0	0
ตู้เก็บภาพที่ออกแบบเอง	14.29	71.43	0	14.29	12.73
กล่องเก็บภาพ	28.57	28.57	14.29	28.57	12.73
ชั้นเหล็ก	50.00	0	0	50.00	3.64
แฟ้มใส่ภาพ	33.33	66.67	0	0	21.81
ซองใส่ภาพ	10.00	40.00	20.00	30.00	18.18
กระดาษภาพ	16.67	50.00	0	33.33	10.91

จากตารางที่ 27 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 21.81 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใช้แฟ้มในการจัดเก็บภาพ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 3.64 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ใช้ชั้นเหล็กในการจัดเก็บภาพ เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีห้องสมุดประเภทไหนเลยที่ใช้ตู้เอกสารขนาดมาตรฐาน 7 ลิ้นชัก ในการจัดเก็บภาพ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ประเภทต่าง ๆ ในการจัดเก็บภาพ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภทในการใช้ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์
เก็บภาพชนิดต่าง ๆ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ชนิดของวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์															
ตู้เอกสารขนาด มาตรฐาน 4 ลิ้นชัก	3.93	1.13	มาก	3.64	0.93	มาก	3.52	1.14	ปานกลาง	3.57	1.02	ปานกลาง	3.71	1.08	มาก
ตู้เอกสารขนาด มาตรฐาน 7 ลิ้นชัก	3.53	1.17	ปานกลาง	3.74	1.03	มาก	3.25	1.09	ปานกลาง	3.48	1.03	ปานกลาง	3.51	1.10	ปานกลาง
ตู้เก็บภาพที่ออก แบบเอง	2.87	1.18	ปานกลาง	3.57	1.05	ปานกลาง	3.54	1.20	ปานกลาง	3.38	0.97	ปานกลาง	3.23	1.15	ปานกลาง
กล่องเก็บภาพ ชั้นเหล็ก	2.91	1.07	ปานกลาง	3.24	1.11	ปานกลาง	3.00	1.14	ปานกลาง	3.26	1.10	ปานกลาง	3.09	1.11	ปานกลาง
แฟ้มใส่ภาพ ของใส่ภาพ	3.70	1.07	มาก	3.76	1.07	มาก	3.60	0.73	มาก	3.33	1.03	ปานกลาง	3.58	1.03	ปานกลาง
	3.18	1.16	ปานกลาง	3.48	0.88	ปานกลาง	3.00	1.19	ปานกลาง	3.12	0.98	ปานกลาง	3.21	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 28 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นว่า ควรใช้ตู้เอกสารขนาดมาตรฐาน 4 ลิ้นชัก สำหรับจัดเก็บภาพอยู่ในระดับมาก และแสดงความคิดเห็นว่าควรใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ชนิดอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ในการจัดเก็บภาพโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ เก็บภาพชนิดต่าง ๆ นั้น หอสมุดใช้วิธีการจัดแบบต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 รายละเอียดของหอสมุดแต่ละประเภทเกี่ยวกับวิธีการเก็บภาพ

การจัดเรียง เก็บภาพ	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
เรียงใส่แฟ้มในตู้เอกสาร	37.50	50.00	12.50	0	32.00
เรียงใส่แฟ้มวางบนชั้น	50.00	50.00	0	0	8.00
เรียงเก็บไว้ในกล่องเก็บภาพ	33.33	33.33	11.11	22.22	36.00
เรียงไว้ในตู้เอกสาร	25.00	50.00	0	25.00	16.00
เก็บไว้ในสมุดภาพ	0	100.00	0	0	8.00

จากตารางที่ 29 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 32.00 ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ จัดเก็บภาพโดยเรียงใส่แฟ้มในตู้เอกสารในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือร้อยละ 50.00 เฉพาะหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่จัดเก็บภาพไว้ในสมุดภาพ

หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีจัดเก็บภาพ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภทเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
วิธีการจัดเก็บเรียงภาพ															
เรียงใส่แฟ้มในตู้															
เอกสาร	4.35	0.98	มาก	4.00	0.96	มาก	3.95	0.97	มาก	3.77	0.96	มาก	4.06	1.00	มาก
เรียงใส่แฟ้มวางบนชั้น															
เรียงเก็บไว้ในกล่องเก็บภาพ															
เรียงไว้ในตู้															
เอกสาร	3.13	1.15	ปานกลาง	3.09	1.06	ปานกลาง	3.50	1.38	ปานกลาง	3.34	1.00	ปานกลาง	3.24	1.13	ปานกลาง
เอกสาร	3.28	1.06	ปานกลาง	3.23	1.08	ปานกลาง	3.29	0.89	ปานกลาง	3.10	1.11	ปานกลาง	3.22	1.06	ปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 30 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
เห็นว่าสิ่งที่ควรทำมากในการ จัดเก็บภาพคือการ จัดเรียงใส่แฟ้มไว้ในตู้เอกสาร และ
เห็นว่าที่ควรทำปานกลางคือ จัดเก็บโดยวิธีอื่น ๆ

การ เก็บภาพไว้ในซองใส่ภาพ ช่วยในการรักษาสภาพของภาพของหอสมุดประเภท
ต่าง ๆ ใช้วิธีการแตกต่างกันในการ เก็บภาพไว้ในซองดังปรากฏรายละเอียดในตาราง
ที่ 31

ตารางที่ 31 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวิธีการ เก็บภาพ
ในซอง

วิธีการ เก็บภาพ	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
ใส่ซอง 1 ภาพ ต่อ 1 ซอง	50.00	0	0	50.00	9.09
ใส่ซองหลายภาพต่อ 1 ซอง	33.33	33.33	22.22	11.11	40.91
ไม่มีซองใส่ภาพ	42.86	57.14	0	0	31.82

จากตารางที่ 31 จำนวนสูงสุดร้อยละ 40.91 ของหอสมุดทุกประเภทที่
ดำเนินงานภาพ จัดเก็บภาพโดยใส่ภาพหลายภาพต่อ 1 ซอง เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวน
ร้อยละ 42.86 และจำนวนร้อยละ 57.14 ของหอสมุดโรงเรียนและหอสมุดวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยตามลำดับ ไม่มีซองใส่ภาพเลย

จำนวนร้อยละ 50.00 เท่ากันของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพจัดเก็บ
เนกาทีฟ โดยการแยกเก็บต่างหาก และโดยวิธีการอื่น ๆ ไม่มีหอสมุดประเภทไหนเลย

ที่จัดเก็บ เนกาตีฟร่วมกับภาพแต่ละภาพ

ภาพอาจเกิดชำรุดเสียหายควยสาเหตุต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง

ที่ 32

ตารางที่ 32 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามสาเหตุที่ทำให้
ภาพชำรุดเสียหาย

สาเหตุที่ทำให้ภาพ ชำรุดเสียหาย	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด ทุก ประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
เชื้อรา	0	50.00	16.67	33.33	12.50
อุณหภูมิสูงและความชื้น	11.11	44.44	11.11	33.33	18.75
แมลงและสัตว์	57.14	28.57	0	14.29	14.58
แสงแดด	0	33.33	33.33	33.33	6.25
สารเคมี	0	0	50.00	50.00	4.17
การขาดความระมัดระวังใน การใช้	33.33	44.44	16.67	5.56	37.50

จากตารางที่ 32 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 37.50 ของห้องสมุด
ทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ พบว่า ภาพชำรุดเสียหายเนื่องมาจากการขาดความระมัด
ระวังในการใช้ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 4.17 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงาน
ภาพ พบว่า ภาพชำรุดเสียหายเนื่องจากสารเคมี

ห้องสมุดที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นว่า ภาพมักชำรุดเสียหาย
ควยสาเหตุต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของห้องสมุดแต่ละประเภทเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ภาพชำรุดเสียหาย

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
สาเหตุ															
เชื้อรา	3.47	0.94	ปานกลาง	3.64	1.07	มาก	3.52	1.18	ปานกลาง	3.46	1.11	ปานกลาง	3.50	1.05	ปานกลาง
อุณหภูมิสูงและ ความชื้น	3.40	0.96	ปานกลาง	3.76	0.81	มาก	3.90	1.11	มาก	3.29	0.99	ปานกลาง	3.45	1.13	ปานกลาง
แมลงและสัตว์ แสงแดด	3.84	1.14	มาก	3.91	1.08	มาก	3.77	1.08	มาก	3.73	1.04	มาก	3.81	1.09	มาก
สารเคมี	3.25	1.12	ปานกลาง	3.95	1.06	มาก	3.65	1.06	มาก	3.27	1.05	ปานกลาง	3.44	1.11	ปานกลาง
การขาดความ ระมัดระวังใน การใช้	2.77	1.08	ปานกลาง	3.33	1.17	ปานกลาง	3.55	1.07	ปานกลาง	2.63	0.98	ปานกลาง	2.94	1.12	ปานกลาง
	4.31	0.95	มาก	4.48	0.83	มาก	3.87	1.08	มาก	3.98	1.02	มาก	4.16	1.00	มาก

ศูนย์วิทยุโทรพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 33 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความคิดเห็นว่า แผลงและสัตว์ และการขาดความระมัดระวังในการใช้ เป็นสาเหตุ ทำให้ภาพมักชำรุดเสียหายอยู่ในระดับมาก

ภาพ เมื่อเกิดชำรุดเสียหายควยสาเหตุใดก็ตาม หอสมุดประเภทต่าง ๆ ดำเนิน การโดยวิธีต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวิธีดำเนินการ เมื่อ ภาพชำรุด

การดำเนินการ เมื่อภาพชำรุด	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด ทุก ประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
ซ่อมแซม	33.33	66.67	0	0	47.36
คัดทิ้ง	14.29	57.14	14.29	14.29	36.84
เก็บแยกไว้ต่างหาก	0	0	100.00	0	5.26
ทำสำเนาใหม่	0	0	0	100.00	5.26
ถ่ายภาพใหม่	0	100.00	0	0	5.26

จากตารางที่ 34 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 47.36 ของหอสมุด ทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพซ่อมแซมภาพเมื่อภาพเกิดชำรุดเสียหาย ในจำนวนดังกล่าว นี้เป็นหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือร้อยละ 66.67 เฉพาะหอสมุด ประชาชน หอสมุดเฉพาะ และหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเท่านั้น ดำเนินการ เก็บแยกภาพที่ชำรุดไว้ต่างหาก จัดทำสำเนาใหม่ และถ่ายภาพใหม่ ตามลำดับ

หอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพประสบปัญหาในการจัดเก็บและบำรุงรักษา ภาพตามที่กล่าวมาข้างต้น ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาในการจัดเก็บและบำรุงรักษาภาพใน
ห้องสมุดแต่ละประเภท

ห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
โรงเรียน	3.40	0.80	ปานกลาง
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	3.10	1.13	ปานกลาง
ประชาชน	3.40	0.49	ปานกลาง
เฉพาะ	2.00	0.82	น้อย
รวม	3.09	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 35 โดยเฉลี่ยแล้ว ห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ประสบ
ปัญหาการจัดเก็บและบำรุงรักษาภาพของภาพอยู่ในระดับปานกลาง

การบริการภาพ

การให้บริการภาพในห้องสมุดควรพิจารณาถึงความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดด้วย
การใช้ภาพในห้องสมุดเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 36

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้บริการภาพ

วัตถุประสงค์ของการใช้ บริการภาพ	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุดทุก ประเภท
	โรงเรียน วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	
เพื่อเป็นอุปกรณ์การศึกษา	30.43	47.83	17.39	4.35	46.93
เพื่อเป็นภาพประกอบในการจัด พิมพ์หนังสือ	25.00	25.00	0	50.00	8.16
เพื่อใช้ในการค้นคว้าและวิจัย	12.50	37.50	25.00	25.00	16.33
เพื่อการสนทนาและการ พักผ่อน	42.86	14.29	28.57	14.29	14.29
เพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์	14.29	57.14	0	28.57	14.29

จากตารางที่ 36 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 46.93 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใหม่บริการภาพเพื่อเป็นอุปกรณ์การศึกษา และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 8.16 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพใหม่บริการภาพเพื่อเป็นภาพประกอบในการจัดพิมพ์หนังสือ

ห้องสมุดที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการในการใหม่บริการภาพเพื่อประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการ ของห้องสมุดแต่ละประเภทเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้บริการภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
วัตถุประสงค์															
เพื่อเป็นอุปกรณ์															
การศึกษา	4.73	0.52	มากที่สุด	4.42	0.86	มาก	4.13	0.95	มาก	4.53	0.65	มาก	4.52	0.74	มาก
เพื่อเป็นภาพ															
ประกอบในการ															
จัดพิมพ์หนังสือ	2.83	0.98	ปานกลาง	2.70	1.05	ปานกลาง	3.15	0.91	ปานกลาง	2.90	1.03	ปานกลาง	2.88	1.01	ปานกลาง
เพื่อการค้นคว้า															
และวิจัย	4.22	0.85	มาก	4.00	1.02	มาก	4.35	0.86	มาก	4.00	0.82	มาก	4.08	0.91	มาก
เพื่อการสนับสนุนการ															
และการพักผ่อน	3.94	0.97	มาก	3.60	1.07	มาก	3.48	0.85	ปานกลาง	3.56	1.06	ปานกลาง	3.70	1.02	มาก
เพื่อการโฆษณา															
และประชาสัมพันธ์	3.44	1.25	ปานกลาง	3.32	1.02	ปานกลาง	3.36	0.98	ปานกลาง	3.09	0.99	ปานกลาง	3.30	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 37 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการมากในเรื่องให้บริการภาพเพื่อเป็นอุปกรณ์การศึกษาเพื่อการค้นคว้าและวิจัย และเพื่อการสนทนากาฬ และการพักผ่อนและต้องการบริการ เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ในระดับปานกลาง

ในการให้บริการภาพเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว หอสมุดประเภทต่าง ๆ ที่ดำเนินงานภาพ อนุญาตให้ผู้ใช้หอสมุดคนทากาฬโดยวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ร้อยละของหอสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามวิธีการคนทากาฬ

วิธีการคนทากาฬ	ประเภทของหอสมุด				หอสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ		
อนุญาตให้ผู้ใช้คนทากาฬทั้งหมด					
ควยตนเอง	14.29	85.71	0	0	31.82
อนุญาตให้ผู้ใช้คนทากาฬบาง					
ประเภทควยตนเอง	42.86	0	57.14	0	31.82
ไม่อนุญาตให้ผู้ใช้คนทากาฬบาง					
ประเภทควยตนเอง	37.50	25.00	0	37.50	36.36

จากตารางที่ 38 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 36.36 ของหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ไม่อนุญาตให้ผู้ใช้คนทากาฬบางประเภทควยตนเอง หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการในการให้บริการภาพ ดังปรากฏในรายละเอียดในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการ ของห้องสมุดแต่ละประเภทในการค้นหาภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{x}$	S.D	แปลความ	$\bar{x}$	S.D	แปลความ	$\bar{x}$	S.D	แปลความ	$\bar{x}$	S.D	แปลความ	$\bar{x}$	S.D	แปลความ
วิธีการให้บริการ															
ผู้ใช้คนตาภาพ															
ควยตนเอง	3.33	1.10	ปานกลาง	3.41	1.23	ปานกลาง	3.48	1.06	ปานกลาง	3.44	0.99	ปานกลาง	3.46	1.08	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่เป็นคน															
ให้บริการ	4.15	0.95	มาก	4.19	1.12	มาก	4.09	0.93	มาก	3.91	0.89	มาก	4.07	0.96	มาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 39 โดยเฉลี่ยแล้วห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ
 แสดงความต้องการให้เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดเป็นผู้ให้บริการภาพอยู่ในระดับมากและ
 แสดงความต้องการให้ผู้ใช้ห้องสมุดค้นหาภาพด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง
 ห้องสมุดที่ดำเนินงานภาพให้บริการด้านต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง
 ที่ 40

ตารางที่ 40 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามประเภทการให้
 บริการภาพ

การให้บริการภาพ	ประเภทของห้องสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	เฉพาะ	ทุกประเภท
ตอบคำถามเกี่ยวกับภาพ	12.50	50.00	25.00	12.50	12.31
ฉายทำสำเนาภาพ	0	0	0	100.00	3.08
ให้ยืมออกนอกสถานที่	40.00	53.33	0	6.67	23.08
ขอยืมภาพระหว่างห้องสมุด	33.33	0	66.67	0	4.61
จัดนิทรรศการภาพ	41.67	41.67	8.33	8.33	18.46
จัดทำคู่มือค้นหาภาพ	0	50.00	0	50.00	3.08
จัดแสดงภาพใหม่ในห้องสมุด	25.00	37.50	25.00	12.50	12.31
เลานิทานด้วยภาพ	0	75.00	25.00	0	6.15
ช่วยค้นหาภาพ	30.00	40.00	10.00	20.00	15.38
อื่น ๆ	0	0	0	100.00	1.54

จากตารางที่ 40 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 23.08 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพให้บริการภาพโดยอนุญาตให้ยืมออกนอกสถานที่ ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ร้อยละ 53.33 เฉพาะห้องสมุดเฉพาะเท่านั้นให้บริการถ่ายทำสำเนาภาพและบริการถ่ายภาพ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการในการให้บริการภาพ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 41

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่ของการของห้องสมุดแต่ละประเภทในการให้บริการภาพ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ชนิดของการ ให้บริการ															
บริการ ตอบคำถาม															
เกี่ยวกับภาพ	3.87	0.95	มาก	3.90	0.81	มาก	3.56	1.10	ปานกลาง	3.89	0.91	มาก	3.84	0.95	มาก
บริการ ถ่ายทำ															
สำเนาภาพ	2.57	1.07	น้อย	3.04	1.23	ปานกลาง	3.19	1.05	ปานกลาง	2.78	1.14	ปานกลาง	2.42	1.81	น้อย
บริการ ใ้ยืมภาพ															
ออกนอกสถานที่	3.04	1.28	ปานกลาง	3.17	1.63	ปานกลาง	2.91	1.38	ปานกลาง	3.24	0.82	ปานกลาง	3.06	1.25	ปานกลาง
บริการ ขอยืมภาพ															
ระหว่างห้องสมุด	3.30	0.93	ปานกลาง	3.04	1.14	ปานกลาง	3.04	1.30	ปานกลาง	3.32	0.97	ปานกลาง	3.24	1.02	ปานกลาง
บริการ จัดนิทรรศการภาพ															
การภาพ	4.23	0.72	มาก	3.87	0.95	มาก	3.36	1.23	ปานกลาง	3.94	0.93	มาก	3.94	0.96	มาก
บริการ จัดทำคู่มือ															
ช่วยคนหาภาพ	3.54	0.80	ปานกลาง	3.50	0.96	ปานกลาง	3.55	1.02	ปานกลาง	3.27	0.97	ปานกลาง	3.43	1.02	ปานกลาง
บริการ จัดแสดงภาพใหม่ในห้องสมุด															
สมุด	4.22	0.83	มาก	3.67	0.89	มาก	3.54	1.20	ปานกลาง	3.87	0.96	มาก	3.93	0.98	มาก
บริการ เสนอแนะ															
ควยภาพ	3.25	1.03	ปานกลาง	3.29	1.17	ปานกลาง	2.65	1.11	ปานกลาง	3.44	0.94	ปานกลาง	3.22	1.07	ปานกลาง
บริการ ช่วยคนหาภาพ															
หาภาพ	3.70	1.01	มาก	3.90	0.81	มาก	3.54	1.03	ปานกลาง	3.49	0.83	ปานกลาง	3.64	0.95	มาก

จากการางที่ 41 โดยเฉลี่ยแล้ว ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการให้บริการตอบคำถามเกี่ยวกับภาพ บริการจัดนิทรรศการภาพบริการ จัดแสดงภาพใหม่ในห้องสมุด และบริการช่วยค้นหาภาพอยู่ในระดับมาก และแสดงความ ต้องการให้บริการถ่ายทำสำเนาภาพอยู่ในระดับน้อย

ในการให้บริการภาพ ผู้ใช้ห้องสมุดขอใช้บริการภาพประเภทต่าง ๆ กัน ดัง-
ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามประเภทของภาพ
ที่ผู้ใช้ห้องสมุดขอใช้บริการ

ประเภทของภาพที่ผู้ใช้ ห้องสมุดขอใช้บริการ	ประเภทของห้องสมุด				ห้องสมุด ทุกประเภท
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน	เฉพาะ	
ภาพถ่าย	31.25	43.75	12.50	12.50	55.17
ภาพศิลปะตัวจริง	100.00	0	0	0	3.45
ภาพพิมพ์	33.33	33.33	33.33	0	10.34
ภาพการ์ตูน	100.00	0	0	0	6.90
แผนภาพ	75.00	25.00	0	0	10.34
แผนภูมิ	50.00	50.00	0	0	6.90
แผนสถิติ	0	0	0	0	0
ภาพโฆษณา	0	0	25.00	0	3.45
ภาพโปสเตอร์	0	100.00	0	0	3.45
ใบปลิว	0	0	0	0	0
เนกาทีฟ	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 42 ปรากฏว่า จำนวนสูงสุดร้อยละ 55.17 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ผู้ใช้ห้องสมุดขอใช้บริการภาพถ่าย ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมากที่สุดคือร้อยละ 43.75 เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนเท่านั้น ผู้ใช้ห้องสมุดขอใช้บริการภาพศิลปะตัวจริงและภาพการ์ตูนไม่มีผู้ใช้ห้องสมุดประเภทไหนเลยที่ขอใช้บริการแผนสถิติ ใบปลิว และ เนกาทีฟ

ห้องสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความต้องการให้ผู้ใช้ห้องสมุดขอใช้บริการภาพประเภทต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 43

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่ของการของห้องสมุดแต่ละประเภทในการให้ผู้ใช้ห้องสมุดใช้บริการภาพประเภทต่าง ๆ

ห้องสมุด	โรงเรียน			วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			เฉพาะ			ประชาชน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ภาพถ่าย	4.09	0.91	มาก	4.16	0.92	มาก	3.70	1.12	มาก	3.69	0.96	มาก	3.92	0.99	มาก
ภาพศิลปะตัวจริง	3.50	1.07	ปานกลาง	3.35	1.24	ปานกลาง	3.05	0.90	ปานกลาง	3.32	0.92	ปานกลาง	3.35	1.05	ปานกลาง
ภาพพิมพ์	3.74	1.03	มาก	3.74	0.84	มาก	2.96	1.04	ปานกลาง	3.44	0.94	ปานกลาง	3.52	1.02	ปานกลาง
ภาพการ์ตูน	3.30	1.04	ปานกลาง	3.58	1.04	ปานกลาง	3.20	0.81	ปานกลาง	3.19	1.10	ปานกลาง	3.30	1.04	ปานกลาง
แผนภาพ	3.83	0.86	มาก	3.90	0.97	มาก	3.64	0.98	มาก	3.50	0.88	ปานกลาง	3.71	0.92	มาก
แผนภูมิ	3.89	0.91	มาก	4.00	1.12	มาก	3.91	1.08	มาก	3.49	0.90	ปานกลาง	3.79	0.96	มาก
แผนสถิติ	3.79	0.99	มาก	3.80	1.03	มาก	3.70	1.27	มาก	3.39	0.92	ปานกลาง	3.66	1.03	มาก
ภาพโฆษณา	3.28	0.98	ปานกลาง	2.86	1.32	ปานกลาง	3.35	0.96	ปานกลาง	3.09	1.06	ปานกลาง	3.17	1.07	ปานกลาง
ภาพโปสเตอร์	3.55	0.92	ปานกลาง	3.78	0.98	มาก	3.24	0.92	ปานกลาง	3.14	0.95	ปานกลาง	3.41	0.97	ปานกลาง
ใบปลิว	2.72	1.03	ปานกลาง	2.77	0.95	ปานกลาง	2.70	0.95	ปานกลาง	2.52	1.12	น้อย	2.67	1.04	ปานกลาง
เนกาตีฟ	2.49	0.81	น้อย	2.67	0.98	ปานกลาง	2.61	1.06	ปานกลาง	2.44	0.94	น้อย	2.52	0.93	น้อย

จากตารางที่ 43 หอสมุดทุกประเภทที่ยังไม่ได้ดำเนินงานภาพ แสดงความ
ต้องการให้ผู้ใช้หอสมุดขอใช้บริการ ภาพถ่าย แผนภาพ แผนภูมิ และแผนสถิติ อยู่ในระดับ
มาก และแสดงความต้องการให้บริการ เนกาศีฟอยู่ในระดับน้อย

ในการให้บริการภาพหอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ประสบบัญหาต่าง ๆ
ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาในการให้บริการภาพในหอสมุดแต่ละ
ประเภท

หอสมุด	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
โรงเรียน	2.43	0.73	น้อย
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	2.60	1.13	ปานกลาง
ประชาชน	2.33	0.94	น้อย
เฉพาะ	2.00	0.82	น้อย
รวม	2.43	0.97	น้อย

จากตารางที่ 44 โดยเฉลี่ยแล้ว หอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพประสบบ
ปัญหาในการให้บริการภาพอยู่ในระดับน้อย

จากแบบสอบถามทั้งหมด หอสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพ ประสบบัญหาใน
การจัดดำเนินงานภาพในด้านต่าง ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 ร้อยละของห้องสมุดแต่ละประเภทจำแนกตามปัญหาในการ
ดำเนินงานภาพ

ปัญหาในการดำเนินงานภาพ	ประเภทของห้องสมุด			ห้องสมุด	
	โรงเรียน	วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	ประชาชน เฉพาะ มหาวิทยาลัย	ทุกประเภท	
ไม่มีงบประมาณ	33.77	12.99	29.87	23.38	30.92
เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	44.09	16.13	25.81	13.98	37.35
ไม่มีสถานที่เก็บ	37.50	22.22	19.44	20.83	28.92
ไม่ได้รับการสนับสนุน	57.14	28.57	0	0	2.81

จากตารางที่ 45 ปรากฏว่าจำนวนสูงสุดร้อยละ 37.35 ของห้องสมุดทุกประเภทที่ดำเนินงานภาพประสบปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.09

นอกจากแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการจัดดำเนินงานภาพในค่านต่าง ๆ แล้ว บรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถาม การจัดดำเนินงานเพื่อประโยชน์จากรูปภาพ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานภาพในค่านต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการดำเนินงานภาพ
2. การจัดหาและลงทะเบียนภาพ
3. การจัดหาและทำบัตรรายการภาพ
4. การจัดเก็บและบำรุงรักษาภาพ
5. การบริการภาพ

เนื่องจากข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ในห้องสมุดแต่ละประเภทที่เสนอมานี้ในแต่ละค่าน มีจำนวนน้อย ไม่อาจคำนวณหาค่าร้อยละได้ จึงสรุปไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

สภาพทั่วไปในการดำเนินงานภาพ

1. เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานภาพควรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการ จัดดำเนินงานภาพ ไม่จำเป็นต้องจบปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ แต่ในหอสมุดเฉพาะควรรู้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานภาพดี
2. ในหอสมุดโรงเรียน ควรใช้นักเรียนช่วยงานหอสมุดมาช่วยบรรณารักษ์ในการดำเนินงานภาพ
3. ผู้บังคับบัญชาในหอสมุดแต่ละประเภทควรสนับสนุนการดำเนินงานภาพในค่านงบประมาณบุคลากร เป็นต้น
4. บรรณารักษ์ในหอสมุดแต่ละประเภทควรแบ่งเวลาสำหรับดำเนินงานภาพ นอกเหนือไปจากการดำเนินงานหอสมุดด้านอื่น ๆ

การจัดหาและลงทะเบียภาพ

1. ทหาวศวิชาโสตทัศนศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ควรร่วมมือกับหอสมุดในการจัดหาและบริการภาพเพื่อป้องกันไม่ให้งานซ้ำซ้อนกัน
2. ควรมีสิ่งพิมพ์แนะนำแหล่งที่สามารถขอภาพได้ ถ้าหากจัดซื้อภาพเอง จะไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานภาพ

การจัดหมู่และทำบัตรรายการภาพ

1. ควรมีการฝึกอบรมการจัดหมู่และทำบัตรรายการภาพ โดยให้สมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทยดำเนินการ
2. ควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือการดำเนินงานภาพอย่างง่าย ๆ เช่น คู่มือเกี่ยวกับการจัดหมู่และทำบัตรรายการภาพ คู่มือหัวเรื่องภาพ สำหรับหอสมุดประเภทต่าง ๆ
3. ควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือช่วยคนหารายละเอียดของภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานภาพ

4. ควรจัดทำบัตรโยงภาพให้มากเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้นหาและให้บริการ ภาพ

การ จัดเก็บและบำรุงรักษาภาพ

1. ในห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การดำเนินงานภาพเพียงแห่งเดียว ควร จัดเก็บภาพไว้ในที่แห่งเดียวกัน ไม่ควร กระจุกกระจายจัดเก็บไว้ตามหมวดวิชาต่าง ๆ
2. ควร เหนิกภาพกับกระดาษให้แข็งแรงก่อนให้บริการ เพื่อป้องกันไม่ให้ภาพชำรุดเสียหายเร็วเกินไป
3. ควรมีหนังสือคู่มือภาษาไทยอธิบายวิธีการซ่อมแซมและบำรุงรักษาภาพอย่าง ง่าย ๆ

การ บริการ ภาพ

1. บรรณารักษ์ควรแนะนำหรือเผยแพร่ให้ผู้ใช้งานห้องสมุดหันมาสนใจการใช้ประโยชน์จากภาพให้มากขึ้น
2. ควรให้ผู้ใช้งานห้องสมุดค้นหาภาพต่าง ๆ ด้วยตนเอง และให้บริการยืมได้ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป แต่อาจเป็นภาพสำคัญควรให้บริการ เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย